

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/36/2017
Identifikačné číslo spisu:	4209205363
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:4209205363.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. F., trvale bytom v O., F. A. XXXX, proti žalovaným 1/ O. X. a 2/ S. X., obom trvale bytom v O. - M. XX, zastúpeným JUDr. Robertom Schuchmannom, advokátom v Komárne, Námestie M. R. Štefánika 6, o neúčinnosť kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/92/2009, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. septembra 2016 sp. zn. 8Co/130/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 22. septembra 2016 sp. zn. 8Co/130/2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 2. decembra 2015 č. k. 7C/92/2009-263 určil, že kúpna zmluva uzavretá vo forme notárskej zápisnice, spísanej 27. februára 2008 notárkou P. A., bližšie identifikovaná výrokom rozsudku, ktorej predmetom bolo nadobudnutie žalovanými ako kupujúcimi do ich bezpodielového spoluvlastníctva (BSM) od predávajúceho B. Š. bytu taktiež bližšie označeného vo výroku i so spoluvlastníckymi podielmi na spoločných častiach a zariadeniach domu a na pozemku (ďalej len „byt“), je voči žalobcovi neúčinná. Rozhodnutie o trovách konania vyhradil samostatnému uzneseniu, majúcemu sa vydať po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Rozsudok zdôvodnený právne (pokiaľ šlo o vec samu) ustanoveniami § 42a a § 42b ods. 1 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) odôvodnil skutkovo preukázaným prevodom vlastníckeho práva k bytu na žalovaných ich niekdajším zaťom za situácie, keď tu boli viaceré pohľadávky voči predávajúcemu vrátane pohľadávky žalobcu v sume 300.000,- niekdajších Sk (9.958,17 €), prisúdenej mu rozsudkom súdu prvej inštancie v konaní jeho sp. zn. 13C/11/2009, nadobudnutým právoplatnosť 24. apríla 2009, žalobca sa v minulosti pokúšal (avšak neúspešne) aj o zriadenie záložného práva k bytu a naopak predávajúci bytu (rovnako neúspešne) o prevod vlastníckeho práva k nemu darovaním na svoju vtedajšiu manželku (dcéru žalovaných) a žalovaní ako blízke osoby predávajúceho v rozhodnom čase neunesli dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že ani pri náležitej starostlivosti nemohli poznať (v tomto prípade predpokladaný) úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa. Žalovaní totiž mali vedomosť o hráčskej vášni ich bývalého zaťa, o viacerých jeho dlhoch (vrátane nimi potvrdeného dlhu voči žalobcovi v sume 130.000,- niekdajších Sk)

aj o nedostatku možnosti bývalého zaťa žalovaných dlhy vyrovnať a po neúspešnom pokuse o scudzenie bytu darovaním ich dcére bol nepochybným tiež záujem žalovaných dcéru zabezpečiť (buď finančne alebo bytom), pričom súd prvej inštancie sa nestotožnil s obranou žalovaných založenou na nedostatku ich vedomosti o pôžičke žalobcu, považujúc túto za vyvrátenú obsahom výpovede žalovaného 1/ a viacerými v jej rámci ozrejmenejšími skutočnosťami.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 22. septembra 2016 sp. zn. 8Co/130/2016 vyššie približený rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, okrem toho vyslovil tiež, že žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. V plnom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím prvoinštančného súdu i s jeho odôvodnením, majúť za to, že tieto mu umožňujú sa i len obmedziť na konštatovanie správnosti dôvodov preskúmaného rozsudku (s poukazom na ustanovenie § 387 Civilného sporového poriadku - zákona č. 160/2015 Z. z., dnes už i v znení zákona č. 87/2017 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“). Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil argumentáciu o blízkych osobách i to, že žalovaných a dlžníka žalobcu v osobe predávajúceho bytu bolo treba za takéto osoby považovať pre ich rodinný pomer daný manželstvom predávajúceho s ich dcérou a ich dobrými vzťahmi; konštatoval splnenie všetkých zákonných predpokladov odporovateľnosti úkonu, o ktorý tu išlo a na margo odvolacích dôvodov (námietok) žalovaných uviedol, že tieto neboli spôsobilými zmeniť spôsob nazerania na vec, ak tvrdenia tejto sporovej strany žalobca poprel, inak preukázanými neboli, javili sa tiež účelovými a boli tu aj viaceré rozpory medzi verziou žalovaných a svedeckou výpoveďou ich dcéry.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu (ako celku) podali dovolanie len žalovaní (ďalej tiež „dovolatelia“) s návrhom na zrušenie rozsudku a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (s alternatívou zrušenia rozsudkov oboch nižších súdov a vrátenia veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie). Namietali jednak nesprávnosť procesného postupu súdu, znemožňujúceho uskutočňovanie im procesných práv v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.), ako aj nesprávnosť právneho posúdenia veci, danú odchýlením sa odvolacieho súdu pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.). Porušenie svojho práva na spravodlivý proces videli v prejednaní ich odvolania odvolacím súdom bez nariadenia pojednávania, najmä však vo vypravení potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu v tejto veci odôvodnením, ktoré nedalo jasné a zrozumiteľné odpovede všetky skutkovo a právne relevantné otázky (nepreskúmateľnosť), uvádzajúc pritom prípady jednotlivých záverov odvolacieho súdu, ktoré podľa nich nezodpovedajú skutočnosti, resp. ich nemožno považovať za podložené výsledkami dokazovania, či napokon nie je zrejmé, na základe čoho k nim odvolací súd dospel. Odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je potom podľa dovolateľov nariadenie sa názorom vysloveným najvyšším súdom vo veci jeho sp. zn. 3 Cdo 61/2008, v ktorej najvyšší súd uzavrel, že o odporovateľný právny úkon dlžníka ide len v prípade, ak ním bol majetok dlžníka prevedený na tretiu osobu bez zodpovedajúceho protiplnenia, pričom tu o taký prípad nešlo, nakoľko predávajúci bytu (dlžník) zaň získal náhradu (v podobe kúpnej ceny).

4. Žalobca navrhol dovolanie žalovaných zrejme odmietnuť, majúť za to, že rozsudky nižších súdov sú správnymi a žiadnou z im vytýkaných väd netrpia, keď najmä sú v nich podľa neho vystihnuté podvodné úmysly žalovaných, sledujúcich záchranu bytu patriaceho ich zaťovi (ako jednej z im blízkych osôb).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.) a na to oprávnenými osobami, teda stranou sporu, v ktorej neprospech bol dovolaním napádaný rozsudok vydaný (§ 424 C. s. p.), riadne zastúpenou advokátom, ktorý tiež dovolanie spísal (§ 429 ods. 1 C. s. p.), pristúpil k skúmaniu splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania a predpokladov prípustnosti dovolania.

6. V prvom rade sa zaoberal dovolacím dôvodom (či pri záujme na čo najväčšej presnosti dôvodom prípustnosti dovolania) uplatneným podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Za zmatečnosť vadu v zmysle

takéhoto ustanovenia označili dovolatelia I. prejednanie veci odvolacím súdom aj jeho rozhodnutie o odvolaní bez nariadenia pojednávania (obmedzením sa na verejné vyhlásenie rozhodnutia) a II. nedostatok (neúplnosť) dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu (jeho nepreskúmateľnosť).

7. Dovoláciu námietku vyvodzujúcu porušenie práva žalovaných na spravodlivý proces z neprejednania veci odvolacím súdom na pojednávaní za dôvodnú bez ďalšieho považovať nejde. Ustanovenie § 385 ods. 1 C. s. p., platné a účinné v čase rozhodnutia sa odvolacieho súdu prejednať odvolanie v tejto veci, totiž v porovnaní s jemu predchádzajúcou (a ním nahradenou) úpravou, tvoriacou súčasť § 214 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a platnou inak ešte necelé 4 mesiace po predložení spisu odvolaciemu súdu prinieslo zúženie okruhu prípadov, v ktorých zákonodarca vyslovil požiadavku na prejednanie odvolania na pojednávaní; keď z pôvodných štyroch procesných situácií, predstavovaných a/ potrebou zopakovania alebo doplnenia dokazovania, b/ rozhodnutím súdu prvého stupňa (dnes inštancie) podľa § 115a (O. s. p.) bez nariadenia pojednávania, aj tu však v spojitosti s potrebou zopakovania alebo doplnenia dokazovania, c/ tým, že ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, alebo d/ tým, že to vyžaduje dôležitý verejný záujem ostali len dve a to I. jednoduchá potreba zopakovania či doplnenia dokazovania a II. to, že pojednávanie si vyžaduje dôležitý verejný záujem.

8. Spor o neúčinnosť (odporovateľnosť) právneho úkonu, ukracujúceho uspokojenie pohľadávky veriteľa je typickým súkromnoprávnym sporom, na ktorého prejednávaní na pojednávaní pravidla žiaden dôležitý verejný záujem nie je. To, že by malo ísť o prípad výnimky z pravidla, v prejednáwanej veci preukázané (a ani tvrdené) nebolo. Potreba zopakovania alebo doplnenia dokazovania na odvolacom súde je síce už problémom zložitejším, keďže súvisí s individuálnym vyhodnotením dostatku skutkových podkladov pre konečné rozhodnutie o riadnom opravnom prostriedku v rozhodujúcej (druhej) inštancii a to v každej konkrétnej veci. Vo všeobecnosti však treba aj tu uzavrieť, že v tomto prípade ide o tzv. spojené nádoby, ktorých jednou súčasťou je kritérium potreby dopĺňania alebo opakovania dokazovania (posudzované obvykle cez prizmu námietok z odvolania, ktorým sa tvrdí nevykonanie alebo nekorektné vykonanie určitého dôkazu, resp. nenáležité hodnotenie inak riadne vykonaného dôkazu či aj viacerých dôkazov, všetko na ujmu riadneho zistenia skutkového stavu), druhou potom schopnosť odvolacieho súdu poskytnúť objektívne uspokojivé vysvetlenie toho, prečo prípadné návrhy na zopakovanie dokazovania alebo jeho doplnenie odvolacím súdom (môžbyť i len ako podklad pre iný prístup k hodnoteniu výsledkov dokazovania) nie sú spôsobilé na skutkovom základe veci, tak ako ho ustálil súd prvej inštancie, nič (alebo nič podstatné) zmeniť.

9. Tento rozmer problému sa však už čiastočne prelína s podstatou druhej dovolacej námietky v prejednáwanej veci, týkajúcej sa zmätočnosti a spočívajúcej v tvrdenom nedostatku dôvodov na podporu odvolacím súdom zvoleného spôsobu rozhodnutia (s akcentovaním tu absencie odpovedí na kľúčové otázky prinášané odvolaním), pričom v tomto smere má dovolací súd za to, že dovolateľom treba dať za pravdu.

10. Dôvody (prípustnosti) dovolania, vymedzené v ustanovení § 420 C. s. p. sú praktickým prevzatím skoršieho výpočtu zmätočnosťných vád v rámci § 237 ods. 1 O. s. p. (zákona, ktorý s účinnosťou od 1. júla 2016 nahradila štvorica zákonov reprezentujúcich rekodifikáciu slovenského civilného procesu, t. j. okrem C. s. p. ešte Civilný mimosporový poriadok č. 161/ 2005 Z. z., Správny súdny poriadok č. 162/2015 Z. z. a zákon č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Z takéhoto výpočtu (pominúc na tomto mieste jeho pojmové a sčasti i významové modifikácie) bola vypustená len vada spočívajúca v nepodaní inak potrebného návrhu na začatie konania, keďže výskyt takejto vady považoval zákonodarca v sporoch (o aký ide i v tejto veci), ovládaných bezvýnimočným dispozičným princípom (tu por. najmä čl. 7 ods. 1 Základných princípov C. s. p.) zjavne za vylúčený. V prípade takto prevzatého výpočtu vád nevzniká dôvod čokoľvek meniť ani na tom závere ustálenej judikatúry dovolacieho súdu, viažúcim sa k skoršej úprave, podľa ktorého z hľadiska § 237 ods. 1 O. s. p. (dnes § 420 C. s. p.) nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v ustanovení, o ktorom je reč (resp. aj viacerých takýchto vád), ale len zistenie (záver)

dovolacieho súdu, že k tejto vade (prinajmenšom jednej) skutočne došlo. Práve takéto zistenie (záver) dovolacieho súdu je ale vo vzťahu k dovolaním namietanej zmatečnej vady v prejednávanej veci namieste.

11. Odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., principiálne sa prekrývajúcim s nesprávnym procesným postupom súdu na ujmu procesných práv strany v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces sa v zmysle záverov ustálenej judikatúry najvyššieho súdu (na ktorých ani v tejto veci nevznikol dôvod čokoľvek meniť) rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania (dnes strany), priznaných mu v rámci O. s. p. (dnes C. s. p.) alebo inými predpismi procesného práva. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne inými všeobecne záväznými právnymi predpismi a dôsledkom takéhoto jeho postupu bolo nerešpektovanie niektorého procesného práva účastníka / strany alebo aj viacerých takýchto práv [podľa § 18 O. s. p. (teraz obdobne čl. 6 C. s. p.) majú účastníci / strany v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p. / §§ 123 a 124 C. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p. / § 97 C. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p. / čl. 9 C. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p. / § 178 C. s. p.) a na doručenie rozsudku do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p. / § 223 C. s. p.)].

12. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia NS SR 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

13. Prijatie práve priblíženého stanoviska bolo výsledkom snahy o zjednotenie skoršej nejednotnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, dielom považujúcej nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia len za tzv. inú vadu (na ktorú možno prihliadnuť len, ak je dovolanie prípustné) a dielom za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a takto aj za jeden z postupov súdu, ktorými sa účastníkom konania odníma reálna možnosť konať pred súdom (pri ktorom nazeraní na problém sama existencia vady zakladá tiež dôvod prípustnosti i dôvodnosti dovolania).

14. Tzv. pilotným rozhodnutím, v rámci ktorého najvyšší súd pristúpil k riešeniu otázky náležitosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia druhým z vyššie naznačených spôsobov, bol jeho rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005. Práve ním bolo ustálené, že vady konania vymedzené v § 237 písm. f/ a g/ O. s. p. (dnes rozumej § 420 písm. e/ a f/ C. s. p.), sú vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, zaručovaného v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj v čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), ale tiež poukázané na viacero rozhodnutí reprezentujúcich európsku i slovenskú judikatúru, s ktorou je takýto názor v zhode - tu por. odvolanie sa na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/ 91) či Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03), podľa ktorých treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

15. Spomínaným rozsudkom však dovolací súd najmä so zreteľom k obsahu vnútroštátnej úpravy civilného procesu Slovenskej republiky, vymedzujúcej náležitosti odôvodnení rozsudkov a platnej v čase vydania ním v minulosti preskúmaného rozsudku, teda k ustanoveniu § 157 ods. 2 O. s. p. (podľa

ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ - žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca - žalovaný, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; pričom dbá aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé) priniesol tiež príklady nedostatkov v odôvodneniach rozsudkov, navodzujúcich stav, pri ktorom povinnosti súdov riadne odôvodniť ich rozhodnutia bude učinené zadosť len formálne (nie reálne). Napriek istému rozštiepeniu novej právnej úpravy, platnej a účinnej v čase rozhodovania odvolacieho súdu v prejednávanej veci a upravujúcej čiastočne odchylnú štruktúru odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (§ 220 ods. 2 C. s. p.) a rozsudku odvolacieho súdu (§ 393 ods. 2 C. s. p.) treba mať za to, že táto úprava oproti skoršiemu stavu neprešla obsahovou zmenou, ale len zmenou použitého výraziva a je reakciou na rozdiely v charaktere tzv. základného a opravného konania (tu por. druhé z ostatných dvoch zmienených ustanovení, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; čím nie sú dotknuté ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 a odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté), keďže ostatnú citovanú úpravu zaiste nemožno považovať napr. za ústup od záujmu zákonodarcu na presvedčivosti rozhodnutia, vydaného v odvolacom konaní.

16. I tu sa preto žiada pripomenúť konštatovanie (na ktorom ani s odstupom času nevznikol dôvod nič meniť), podľa ktorého korektným a i ústavne konformným výkladom ust. § 157 ods. 2 O. s. p. (čo dnes platí o výklade § 220 ods. 2 aj § 393 ods. 2 C. s. p. treba dospieť k záveru, že s tam uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvodené.

17. Práve priblížený výpočet samozrejme nemôže byť (ani mať ambíciu byť) úplným, keďže sa v konkrétnom prípade môžu vyskytnúť i iné nedostatky v argumentácii (podľa okolností buď súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu alebo aj oboch takýchto súdov - pri nahliadaní na problém optikou súdu dovolacieho), ktorých prítomnosť rovnako spôsobí nerešpektovanie čiastkového práva na spravodlivý súdny proces reprezentovaného právom strany na objektívne presvedčivé (uspokojivé) odôvodnenie výsledku rozhodovacej činnosti súdu.

18. K práve uvedenému sa v odvolacích konaniach pridružuje i faktor umožnenia odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (do 30. júna 2016 vrátane § 219 ods. 2 O. s. p., po takomto čase § 387 ods. 2 C. s. p.). V týchto prípadoch síce stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď späťnosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedomo tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (osud svojho rozhodnutia spája s tým, či v prípadnom dovolacom konaní obstojí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvostupňového súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie súdu odvolaciemu (povedané obrazne) vezme vietor z plachiet - tým, že sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých účastníkov / strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s

takýmto jeho úvahami. Ak ale o takýto prípad (nedoplniteľnosti) naopak nepôjde, z pohľadu preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bude mať význam ako udržateľnosť doplnujúcej argumentácie tohto súdu samej osebe, tak i to, či sa doplnenie nedostane do takého rozporu s argumentáciou súdu prvej inštancie, označenou odvolacím súdom za akceptovanú v plnom rozsahu, pri ktorého existencii by už reálne o splnení podmienok § 219 ods. 2 O. s. p., resp. § 387 ods. 2 C. s. p. nemohla byť reč (ale do úvahy by prichádzala len možnosť, že správnou môže byť nanajvýš - pokiaľ vôbec - argumentácia len jedného z oboch nižších súdov).

19. Podľa názoru dovolacieho súdu sa potom v prejednávanej veci nedostatky v argumentácii, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov (skutkových aj právnych) vyskytli v rozsudkoch oboch nižších súdov.

20. Podľa § 42a ods. 2 O. z. odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

21. Podľa § 116 O. z. blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

22. Pri vyjdení z obsahu práve odcitovanej, pre prejednávajúcu vec nepochybne rozhodnej právnej úpravy nemožno inak, než obom nižším súdom vytknúť, že nie celkom náležitú pozornosť venovali objasneniu a následne i zdôvodneniu, ktorá z dvoch skutkových podstát odporovateľnosti právnych úkonov, zakotvených v ustanovení § 42a ods. 2 O. z., mala v tejto veci prichádzať do úvahy, čo bolo dôsledkom inej nedostatočnosti argumentácie, týkajúcej sa poskytnutia pádných argumentov na podporu skutkového i právneho záveru, že vzťah predávajúceho bytu (ako dlžníka žalobcu) a žalovaných bol vzťahom blízkych osôb.

23. Vzťah zaťa a svokra, resp. svokry (dnes navyše už len bývalých) totiž nie je žiadnym zo vzťahov vymenovaných v časti vety pred bodkočiarkou § 116 O. z., kedy ide o blízke osoby bez ďalšieho (len na základe zákonom zadefinovaného stupňa spríbuznenia oboch strán vzťahu), ale môže byť vzťahom blízkych osôb nanajvýš podľa tej časti zákonnej definície, ktorá bola v ustanovení citovanom pod 20. zhora umiestnená za bodkočiarkou, teda len za splnenia ďalších tam uvedených podmienok, ktorými je to, že pôjde stále o vzťah rodinný alebo prinajmenšom rodinnému obdobný a tiež to, že ujmu (hoc aj len potenciálnu) utrpenu jednou z takýchto osôb by druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú. Práve od toho, či vzťah pôjde podradiť pod definíciu vzťahu blízkych osôb, pritom závisí aj to, v akej dôkaznej pozícii sa ocitne veriteľ dlžníka požadujúci, aby úkon dlžníka ukracujúci uspokojenie jeho pohľadávky bol voči nemu určený za neúčinný. Len ak ide o blízke osoby, platí, že je tu dôkazné bremeno nadobúdateľov majetku dlžníka inak súčasne na uspokojenie pohľadávky veriteľa na to, že dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohli poznať. Naopak, ak tu o blízke osoby nepôjde, dôkazné bremeno na preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa a aj známosti takéhoto úmyslu druhej strane má veriteľ.

24. Súd prvej inštancie citáciou celého ustanovenia § 42a O. z. (vrátane jeho častí evidentne sa na prejednávajúcu vec nevzťahujúcich) vytvoril stav nemožnosti zistenia, ako konkrétne (výberom ktorej z pomerne značného množstva skutkových podstát odporovateľnosti) bola vec právne posúdená. Odvolací súd síce takýto potenciálny výber zúžil na dve možnosti vyplývajúce z § 42a ods. 2 zákona a z obsahu odôvodnenia jeho rozsudku šlo vyvodiť, že vec posudzoval podľa druhej z tam uvedených alternatív, viažúcich sa na prípad blízkych osôb, ani on (podobne ako pred ním súd prvej inštancie) ale neposkytli presvedčivé argumenty, prečo mal byť vzťah predávajúceho bytu a žalovaných v rozhodnom čase (v čase predaja bytu) považovaný za vzťah blízkych osôb.

25. Pri takomto posudzovaní nemohlo byť postačujúcim obmedzenie sa na logiku záujmu žalovaných uchrániť byt vo vlastníctve ich bývalého zaťa a obývaný ich dcérou pred prípadnou exekúciou, pretože pociťovanie prípadnej ujmy, vzniknutej pri neúspechu takejto snahy, žalovanými ako vlastnej sa priamo mohlo týkať len ich dcéry (blízkej osoby podľa definície z § 116 O. z., časti vety pred bodkočiarkou), nie však (bez ďalšieho) ich zaťa, u ktorého navyše z obsahu pripojeného tzv. rozvodového spisu súdu prvej inštancie sp. zn. 13C/70/2008 vyplýva, že k nezhodám v manželstve dcéry žalovaných a jej vtedajšieho manžela (totožného s predávajúcim bytu a dlžníkom žalobcu) malo prísť už v marci 2007 (bezmála rok pred uzavretím kúpnej zmluvy majúcej sa podľa žaloby určiť voči žalobcovi za neúčinnú) a nie je príliš pravdepodobné, žeby nezhody v manželstve sprevádzané narušením vzťahov manželov mali byť sprevádzané podržaním si skoršej (spravidla pozitívnej) úrovne vzťahov svokra a svokry k zaťovi, v ktorého počinaní vidí ich dcéra príčinu rozvratu manželstva.

26. Bez ohľadu na dopustenie sa odvolacím súdom nepresností v jeho doplňujúcej argumentácii, týkajúcich sa krstného mena dcéry žalovaných (podľa záveru strany 7 rozsudku správne G., podľa siedmeho riadku na rovnakej strane nesprávne B.) tak treba považovať za neodôvodnený (spôsobom zodpovedajúcim požiadavkám na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia) záver tohto súdu (i súdu prvej inštancie) o vzťahu žalovaných a predávajúceho bytu ako vzťahu blízkych osôb a za takejto situácie musel byť nepodloženým (predčasným) tiež ďalší na tom závislý záver o neunesení žalovanými dôkazného bremena (v tomto prípade záver priamo vedúci k neúspechu dovolateľov v spore pred nižšími súdmi), keďže tu vôbec nebolo zrejmé, či nositeľom dôkazného bremena má byť táto strana sporu.

27. Dovolaciemu súdu preto neostávalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 a § 450 C. s. p. zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dôvod na postup podľa odseku 2 prvého z ostatných uvádzaných ustanovení (na zrušenie i rozsudku súdu prvej inštancie) nebol, keďže náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý má možnosť vyššie opísané medzery v dokazovaní, právnom posúdení veci i argumentácii naozaj riadne zaceliť alebo sa rozhodnúť pre iný postup, je evidentne možnou aj postačujúcou (a iný než práve uvedený postup vylučujúcou).

28. O trovách dovolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, pretože o nich so zreteľom k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu patrí rozhodnúť odvolaciemu súdu (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.